

Temel Linux komutları

Ubuntu Türkiye Wiki sitesinden

Bu maddede Linux sistemlerde kullanılabilecek temel komutlar ve tuş komutları anlatılacaktır. Bu komutların hepsi Uçbirim, Konsole vb. komut satırı pencereleri üzerinden veya X-windows altındaki bir terminal programından (x-term, rxvt, aterm gibi) çalışmaktadır. Fakat tuş komutlarının bir kısmı komut satırı pencerelerine özgüdür ve x-altında pencere yöneticinize göre farklı hareket etmektedirler.

Komut satırı kısayol tuşları

Bash, zsh, sh vb. GNU işletim sistemi için bir kabuk ya da başka bir deyişle komut dili yorumlayıcılarıdır. Aşağıdaki kısayol tuşlarının bazıları komut dili yorumlayıcılarında farklılık gösterebilir. Kısayol tuşlarından çalışmayan olursa şu yöntemi deneyebilirsiniz: Terminal alanı sağ tık -> Tercihler -> Kısayol atamaları(tam ismi aklıma gelmiyor.) olan kısmı seçerseniz, çalışmayan kısayol tuşunuzla çakışan var mı diye bakabilirsiniz. Başka sebebi de olabilir.

Ctrl + Alt + F1	Bir sonraki terminale geçmektedir. Birçok Linux dağıtımı açılışla birlikte altı standart terminal açar. Bunlar tamamen birbirinden bağımsızdırlar ve eş zamanlı çalışırlar. Yani birinde bir işlem yapılmaya devam ederken bir diğerine geçip başka bir işleme başlayabilirsiniz.
Ctrl + Alt + T veya Super + T(Super klavyelerde pencere şeklindeki tuştur.)	Terminal ekranını açar.
Ctrl + Shift + W	Terminal sekmesini kapatır..
Ctrl + A	İmlecin bulunduğu komut satırında, imleç en başa gider. Yazılar silinmez.
Ctrl + E	İmlecin bulunduğu komut satırında, imleç en sona gider. Yazılar silinmez. İngilizce'de end son demek.
Alt + F	İmlecin bulunduğu kelimenin sonuna gider. İngilizce'de forward ileri demek.
Alt + B	İmlecin bulunduğu kelimenin başına gider. İngilizce'de backward geri demek.
Ctrl + F	İmlecin bulunduğu karakterin önündeki karaktere gider.
Ctrl + B	İmlecin bulunduğu karakterin arkasındaki karaktere gider.
Ctrl + U	İmlecin bulunduğu yerden satırın başına kadar ki kısmı keser(panoya ekler.) Daha sonra terminalin yapıştır tuşu Ctrl + Y ile terminalde yapıştırabilirsiniz.
Ctrl + Y	Terminalde son kestiğimizi imlecin bulunduğu yere yapıştırır.
Ctrl + W	İmlecin bulunduğu kelimenin öncesini siler, bulunduğu kelime dışındaki diğer kelimeleri silmez.
Ctrl + K	İmlecin bulunduğu yerden satırın sonuna kadar ki kısmı keser(panoya ekler.)
Alt + T	Bu kısayol tuşu, imleç boşluktaysa kendisinden önceki iki kelimeyi ya da imleç kelimenin üzerindeyse üzerinde bulunduğu kelimeyi ve önceki kelimeyi yer değiştirir.
Alt + L	İmleçten sonraki bütün harfleri küçük harf(lowercase) yapar.
Alt + U	İmleçten sonraki bütün harfleri büyük harf(uppercase) yapar.
Alt + C	İmlecin üzerinde bulunduğu harfi büyük yapar ve imleç kelimenin sonuna gider.
Alt + D	İmlecin üzerinde bulunduğu harf ile beraber kelimenin sonuna kadar keser.
Alt + .	Önceki komuttaki son kelimeyi yazdırır.
Ctrl + T	İmleçten önceki iki karakteri yer değiştirir.
Ctrl + R	Önceden kullandığınız komutları arar.
Ctrl + G	Ctrl + R'deyken bulduğunuz komuta girmeden direk çıkar.
Ctrl + J	Ctrl + R'deyken bulduğunuz komutu çalıştırmadan kopyalamanızı sağlar. Değişiklik yapabilirsiniz.
Alt + R	Ctrl + R'deyken bulduğunuz komutu değiştirdiysek, değişiklikten önceki haline geri getirir. Bir daha bu kısayolu kullanırsak yaptığımız değişikliğe döner.
Ctrl + P	Geçmişte kullanılan komutları geriye doğru komut satırına getirir. Yukarı tuşu ile aynı işlevi görür.
Ctrl + N	Komut geçmişinde ileri doğru gitmemizi sağlar. Aşağı tuşu ile aynı işlevi görür.
Ctrl + L	Ekranı temizler. Clear komutu ile aynı işlev.
Ctrl + Alt + F7	Daha önceden açmış olduğunuz sonra CTRL + Alt + F1 ile çıktığınız X oturumuna

	geri döner. Burada önemli nokta bunun altı konsollu bir sistemde geçerli olmasıdır. Eğer sisteminizde dört konsol varsa büyük ihtimalle bu işin tuşu F7 değil F5 olacaktır.
Ctrl + Alt + Fn (n=7-12)	n numaralı X terminaline geçer. Birden fazla X kullanmak mümkün olduğu için bunlar arasında geçiş yapabilirsiniz.
Tab (sekme)	Yazmakta olduğunuz komutu tamamlar (text terminalde). Mesela README dosyasını okutmak için more RE yazıp TAB'a basarsanız o anda bulunduğunu dizindeki RE ile başlayan dosyaların listesini görürsünüz, eğer tek dosya varsa satır tamamlanır. Aynı şey komut isimleri için de geçerlidir, bas yazıp taba bastığınızda hemen basename diye komutun tamamlandığını görürsünüz <Yukarı-aşağı ok> Daha önceden girilmiş komutlar arasında gidip gelmenizi sağlar.
Tab Tab	Tab'la eşleştirme olmadığında bir daha tıklarsanız olası komutları gösterir.
Shift + PgUp	Terminal çıktısında ileri geri hareket etmenizi sağlar (ekrandan çıkmış olan yazıları görmek vs.)
Ctrl + Alt + (+)	(X de) Bir sonraki ekran çözünürlüğüne geçmenizi sağlar. Tanımlı modlar /etc/X11/XF86Config dosyasında durmaktadır. En büyük ekran modu Virtual Screen boyutunu tanımlar.
Ctrl + Alt + BkSpC	(X de) Her şeyi iptal edip X'den çıkmanızı sağlar.
Ctrl + Alt + Del	Sistemi kapatıp reboot (baştan başlatmak) etmek anlamına gelir. Konsoldaki shutdown (kapat) komutu gibi davranır. Reset (Sıfırlama) tuşuna basmayıp bunu tercih etmeniz gerekir.
Ctrl + C	Mevcut komutu durdur. Genelde konsoldaki basit komutlar için kullanılır.
Ctrl + D	Eğer sizden girdi kabul eden bir konsol komutundaysanız dosya sonu (EOF) yollar, promptaysanız logout olursunuz. O yüzden iki defa basmayın.(Geçerli kabuk oturumundan çıkar.)
Ctrl + S	Uzun çıktı içeren komutların çıktı vermesini durdurur. Komut çalışmaya devam eder.
Ctrl + Q	Ctrl + S'den sonra kullanılırsa komutun çıktı vermesini sağlar.
Ctrl + Z	Çalışmakta olan komutu duraklatır. Duraklatılan komut bg ile arka planda çalışır. fg ile ön planda çalışır. jobs ile duraklatılan programlar görünür.
Farenin orta tuşu	Genelde bir başka pencerede seçilmiş bir yazıyı paste etmeye (yapıştırmaya) yarar. Burada dikkat edilecek nokta Linux altında (KDE ve bazı özel programların istisnası ile) kopyala+yapıştır işleminin Windows'tan farklı olmasıdır. Bir yazıyı seçerseniz, o seçili olduğu sürece yapıştırılabilir olur (bir kez paste edildikten sonra zaten bufferda kalır) yani bir kopyalama emri vermeniz gerekmez, seçip yapıştıracağınız yere gidip orta tuşa basmanız yeter. Konsolda kullanılabilmesi için gpm çalışıyor olması gerekir
Shift + Insert	Yapıştırma işlemini klavyeden yapar.

Temel Linux komutları

Bilgi edinme komutları

KOMUT (KOMUT SATIRINDA YAZILIŞI)	AÇIKLAMA
pwd	Bulunduğunuz dizinin ismini verir.
hostname	Makinanın konak ismini verir.
whoami	Sisteme giriş yaparken yazdığınız kullanıcı isminizi verir.
id [kullanıcı_ismi]	Kullanıcının kullanıcı kimliği, birincil grup kimliği ve üyesi olduğu grupları gösterir.
date	Sistem tarihi göstermek ya da değiştirmek için kullanılır.Tarihin yerele özgü gösterimle basılmasını isterseniz date +%c yazın. Örneğin "tr_TR" yereli için sadece date komutu Prş Eki 23 21:31:06 EEST 2003 basarken date +%c komutu Prş 23 Eki 2003 21:31:19 EEST basar.date 102321322003 komutu sistem tarihini Prş Eki 23 21:32:00EEST 2003 yapar.Donanım saatini değiştirmek için setclock komutunu kullanmanız gerekir.
time	Belli bir komutun işlemini bitirmesinin ne kadar süre tuttuğunu gösterir. Örneğin, bir dizinin listelenme süresini time ls ile öğrenebilirsiniz.
who	O an sistemde bulunan kullanıcıların kullanıcı isimlerini, hangi uçbirimlerde çalıştıklarını ve sisteme giriş tarih ve saatlerini gösterir.
finger [kullanıcı_ismi]	Belli bir kullanıcı hakkındaki bilgi verir.
last	Sisteme en son giriş yapmış kullanıcıların bugünden geriye doğru listesi.
more	more sayesinde sayfa sayfa okuyabilirsiniz.
uptime	Makinanın ne kadar süredir açık olduğu bilgisini verir.
tty	Bu komutu yazdığınız terminalin ismini bildirir.
ps	Kullanıcının kullandığı uçbirimde çalıştırmakta olduğu komutların ve süreçlerin listesi.
more	Sistemin açılışından beri çalışmakta olan bütün süreçlerin listesi.
top	Temel sistem durumu, çalışmakta olan süreçler ne kadar bellek/işlemci kullandıkları vs.
uname -a	Sistem hakkında çekirdek sürümünü, işlemci türü gibi bilgiler.
free	Bellek kullanımını gösterir.
df -h	Bağlı sabit disk bölümlerinin doluluk oranlarını gösterir.
du -sk [dizin]	Belirtilen dizin in (belirtilmezse bulunduğunuz dizinin) içeriğinin diskte kapladığı alanın kB cinsinden boyutunu verir.
cat /proc/interrupts	Çekirdek tarafından tanımlanmış sistem kesmelerinin listesi.
cat /proc/version	Linux çekirdeğinin sürüm bilgileri.
cat /proc/filesystems	Çekirdekte tanımlı kullanılacak dosya sistemlerinin listesi.
cat /etc/printcap	Yazıcıların düzeni.
lsmod	Yüklü çekirdek modüllerinin listesi.
set, declare, export	Üçü de kabukta tanımlı ortam değişkenlerinin listesini verir. Tümünü (miras alınanlar dahil) sadece declare verir.

KOMUT (KOMUT SATIRINDA YAZILIŞI)	AÇIKLAMA
echo	\$PATH - PATH ortam değişkeninin değerini gösterir. PATH, kullanıcı tarafından çalıştırılacak yazılımların aranacakları yerleri kabuğa bildirmek için kullanılır.
more	Sistem açılışından itibaren çekirdek tarafından üretilen iletiler. Bu iletiler /proc/kmsg dosyasında bulunur ve dmesg komutu sadece tampondaki son iletileri gösterir.

Genel amaçlı komutlar

- **help** Kabuk komutlarının listesini gösterir. Bu komutların herbiri için help komut_ismi komutu ile yardım alabilirsiniz.
- **'komut_ismi --help** Söz konusu komut ile ilgili yardım iletisi basar (varsa).
- **man başlık** Sistemdeki kılavuz (man) dosyaları. Bir komut hakkında olabildiği gibi bir dosya ya da bir işlev hakkında da olabilir.
- **apropos başlık** söz konusu başlıkla ilgisi olan komutların listesi.
- **ls** O an bulunulan dizinin içeriğini listeler.
- **ls -al | more** O an bulunulan dizindeki bütün dosyaları gösterir (. ile başlayan gizli dosyaları da) Komut burada more komutuna yönlendirilmiştir, bu sayede çıktının bir ekrandan fazla olması durumunda bir ekranlık çıktıdan sonra devamını göstermek için bir tuşa basmanız gerekir.
- **cd dizin** dizin dizinine geçilir; dizin verilmezse ev dizinine geçilir.
- **cp kaynak hedef** Bir yerdeki dosya ya da dizinleri başka bir yere kopyalamak içindir. Unix'lerde genelde bu tür komutlarda her zaman kaynak önce hedef sonra yazılır.
- **mcopv kaynak hedef** DOS'tan Unix'e ya da tersine (disketi bağlamanız şart değil) bir dosyayı başka bir yere kopyalar. Aynı mantıkta çalışan mdir, mcd, mren, mmovc, mdel, mmd, mrd, mformat gibi komutlar da vardır.
- **ln hedef [isim]** Söz konusu hedef e sabit bağ oluşturur. Söz konusu dosyalar iki yerde de var gibi gözükür, herhangi bir değişiklik diğerini de etkiler, biri silindiğinde diğeri kalır. Sabit bağların kısıtlamaları, bağ dosyası ile asıl dosyanın aynı dosya sistemi içinde olması gerekliliği ve dizinlerle özel dosyalara sabit bağ verilememesidir.
- **ln -s hedef [isim]** hedef 'e bir sembolik bağ dosyası (isim verilmezse hedef ile aynı isimde) oluşturur.
- Sembolik bağda hedef 'in nerede bulunacağını bilgisi vardır. Sembolik bağlar dizinler için de kullanılabilir. Tek sorunu hedef silindiğinde bağ bozulmuş olur.
- **rm dosya ...** Verilen dosya ları siler. Silceğiniz dosyanın sahibi olmanız gerekir.
- **mkdir]] dizin** dizin dizinini oluşturur.
- **rmdir]] dizin ...** Belirtilen dizin 'ler boşsa silinir.
- **rm -r dosya ...** Dosya ve dizinleri ve dizinlerin içindeki dizinleri ardarda siler. Root olarak kullanırken dikkat edin, çünkü herşeyi silebilirsiniz!.
- **exit ...** Konsoldan çıkar. Eğer terminalde ilk açtığınız kullanıcıda değilseniz, ilk açtığınız kullanıcıya geçiş yapar.
- **cat dosya | more** Bir dosyayı sayfa sayfa görüntülemek için kullanılır.
- **less dosya** Önceki komuta eşdeğerdir, biraz daha fazla özellikleri vardır
- **vim]] dosya** Bir metin dosyasını düzenlemek için kullanılır. Aynı türden nano, joe, mcedit gibi metin düzenleyicileri de kullanabilirsiniz, ancak vim ile UTF-8 kodlu metinleri de düzenleyebilirsiniz. Diğerleri bunu yapamaz.
- **find]] / -name "dosya"** dosya adlı dosyayı en üst dizinden itibaren aramaya başlar. Dosya ismi,ve gibi arama karakterleri de içerebilir. Örneğin benim sistemimde "fazlames" dizgesi ile fazlamesai.net.txt ve fazlamesai.org.txt dosyaları bulunuyor.

- **locate]] dosyaismi** find gibidir, fakat düzenli olarak oluşturulan bir veritabanına bağlıdır, sistemdeki son değişikliklerden haberi olmayabilir.
- **touch deneme.txt** 'deneme' isimli dosyanın oluşturulma ve düzenleme tarih bilgilerini şu anki tarihe değiştirir. Eğer böyle bir dosya yoksa sıfır bayt uzunluğunda deneme.txt isimli dosya oluşturur.
- **xinit** Pencere yöneticisi olmayan bir X oturumu açar.
- **startx** Pencere yöneticili bir X oturumu açar. DOS'daki win komutu gibidir.
- **startx --:1** 1 numaralı ekranda X oturumu açar, ilk ekran 0 dır ve komut için öntanımlıdır. Ekranlar arasında <Ctrl><Alt><F7-F8 ...> ile geçiş yapabilirsiniz.
- **xterm** Basit bir X uçbirimi açar. Daha hafif sürümleri (rxvt, aterm, eterm gibi) bulunur ve tercih edilir.
- **shutdown -h now** Sistemi durdurur. ATX sistemlerde ayrıca makinayı kapatır.
- **halt** shutdown -h now ile aynıdır. Sistemi durdurur.
- **reboot** shutdown -r now ile aynıdır. Sistemi yeniden başlatır.

Dosya sıkıştırma ve açma komutları

- **gzip -9 dosya** Belirtilen dosya yı en iyi şekilde sıkıştırır ve dosya.gz haline getirir.
- **bzip2 dosya** Belirtilen dosya yı en iyi şekilde sıkıştırır ve dosya.bz2 haline getirir. Çoğunlukla gzip'den daha iyi sıkıştırır.
- **gunzip dosya.gz** gzip ile sıkıştırılmış dosya.gz dosyasını dosya olarak açar.
- **bunzip2 dosya.bz2** bzip2 ile sıkıştırılmış dosya.bz2 dosyasını dosya olarak açar.
- **tar -xvf arşiv.tar** İsmi arşiv.tar gibi belirtilen (sıkıştırılmamış) arşiv dosyasını bulunulan dizine açar.
- **tar -zxvf arşiv.tar.gz** İsmi arşiv.tar.gz gibi belirtilen sıkıştırılmış arşiv dosyasını bulunulan dizine açar. Dosya uzantısı .tar.gz
- olan dosyalardan başka .tgz olan dosyaları da açar.
- **tar -zxvf arşiv.tar.gz -C dizin** Sıkıştırılmış arşiv dosyasını belirtilen dizine açar.
- **tar -jxvf arşiv.tar.bz2 -C dizin** Bzip2 ile sıkıştırılmış arşiv dosyasını belirtilen dizine açar. (Eski sürümlerde -lxfv kullanılırdı.)
- **tar -zcvf arşiv.tar.gz dizin1 dizin2 ... dosya1 dosya2 ...** Belirtilen dizin ve/veya dosya ları arşiv.tar dosyası haline getirir ve ardından gzip ile sıkıştırıp arşiv.tar.gz haline getirir.
- **unzip arşiv.zip -d dizin** arşiv.zip zip arşivini belirtilen dizine açar.
- **unarj e arşiv.arj** arşiv.arj arj arşivini açar.
- **uudecode -o hedef kaynak** uuencode ile kodlanmış (genelde eposta ekleri) dosyayı açar.

A'dan Z'ye

A

- **a2ps:** ASCII dosyalarını Postscript formatına çevir
- **acroread:** AcrobatReader pdf-dosyalarını görebilmek için gerekli olan program
- **alias:** Komuta başka bir isim ver
- **apropos:** Belli bir kelimeyi man sayfalarında ara
- **ar:** Arşiv oluşturmak oluşturulmuş bir arşivi çalışmak ya da açmak için
- **arch:** Processor'un yapısı hakkında bilgi ver
- **arp:** Host ve IP numarasını göster. (arp = address resolution protocol)
- **at** (komutu ya da komutları daha sonraki bir zamanda çalıştırır)

B

- **Basename Komutu Kullanımı|basename:** Bir dosyanın gerçek ismini ver (Üst dizinleri göstermeden)

- **bash:** Bourne Again Shell -> Linux'un standart shell'i
- **batch:** Komutu ya da komutlari daha sonra ki bir zamanda calistir(bknz. at)
- **bg:** Bir programi Ön planda calistir
- **break:** Bir blogu belli bir kosuldan terk et (bknz. continue)
- **bunzip2:** (bknz. bzip2)
- **bzip2:** Bir arsvileme programi

C

- **cal:** Aktuel takvimi göster
- **calender:** Bir randevu hatirlatma programi
- **case:** Coklu seceneklere ayirma komutu
- **cat:** Dosyayi monitöre ver
- **cc:** C derleyicisi (C-compiler)
- **cd:** Dizin degistir
- **cdrecord:** CD kopyalama tool'u
- **chfn:** finger bilgilerinde degisiklik yap
- **chgrp:** Grup degistir
- **chmod:** Bir dosyanin haklarini degistir
- **chown:** Bir dosyanin sahiplerini degistir
- **chroot:** Bir komutu Özel bir root dizininde calistir
- **chsh:** Standart shell i degistir
- **clear:** Monitörü temizle
- **continue:** Bir bloku belli bir kosuldan sonra terk etme ve kaldigin yerden devam et.
- **cmp:** İki dosyayi karsilastir (bknz. comm diff)
- **comm:** İki dosyayi satir satir karsilastir (bknz. cmp diff)
- **cp:** Dosyayi kopyala
- **csh:** C-Shell -> Yapisi biraz C diline benzeyen bir shell programi
- **csplit:** Bir dosyayi parcalara ayir
- **cut:** Bir dosyadan belli sütunlari kes

D

- **date:** Aktuel zamani göster
- **deluser:** Kullanici sil
- **delgroup:** Grup sil
- **df:** Bellekte ne kadar bos yer oldugunu göster
- **diff:** İki dosya arasindaki farklari göster (bknz. cmp comm)
- **do:** Belli bir kosuldan sonra bir komutu ya da komut blogunu calistir
- **done:** do blogunun bitimi (bknz. do)
- **du:** Bir dosyanin ya da dizinin bellekte ne kadar yer kapladigini göster

E

- **echo:** Harf dizisini monitöre yaz
- **ed:** Bir editör programi
- **egrep:** Bir dosyanin icinde belli bir harf dizisini ara(bknz. fgrep. grep)
- **eject:** Medium'u disari ver mesela CDRom
- **emacs:** Bir editör programi
- **elif:** if kosulunun saglanmadigi zaman devreye sokulan baska bir if kosulu
- **else:** if kosullarinin saglanmadigi zaman devreye sokulan baska komutu
- **env:** Bütün sistem degiskenlerini göster
- **esac:** case seceneklerinin bitimi (bknz. case)
- **exec:** Komutu calistir

- **exit:** Shell'den cikma komutu
- **export:** Sistem degiskeninin tanimlanmasi
- **expr:** Matematik ifadesini hesapla

F

- **false:** Boolean tipinde "yanlis" degeri
- **fdformat:** Disket formatla
- **fdisk:** Bellegi bölme programi
- **fg:** Programi ön plana al
- **fgrep:** (bknz. egrep grep)
- **fi:** if kosulunun sonu (bknz. if)
- **file:** dosya hakkında bilgi ver
- **find:** Belli bir dosyayi dizinlerde ara
- **finger:** Sisteme kayitli olan kullancilari göster ya da kullanıcı hakkında bilgi ver
- **for:** Belli komutlari belli bir kosula kadar döngü seklinde calistir
- **ftp:** Dosya transfer programi (ftp = file transfer protocol)
- **fvwm:** Linux için yapilmis bir masaüstü programi (bknz. fvwm2 gnome kde ...)
- **fvwm2:** (bknz. fvwm)

G

- **g++:** C++ derleyicisi (C++ compiler)
- **gcc:** GNU C derleyicisi
- **GNOME|gnome:** (bknz. fvwm)
- **Grep Komutu Kullanımı|grep:** (bknz. egrep, fgrep)
- **groupadd:** Yeni bir grup olustur
- **groupdel:** Grup sil
- **groupmod:** Grup üzerinde degisiklikler yap
- **groups:** Kullanicinin bagli oldugu gruplari göster
- **grub:** Bir cesit Linux Bootloader (bknz. lilo)
- **gunzip:** (bknz. gzip)
- **gvim:** vi editörünün GUI (graphical user interface: grafiksel kullanıcı arayüzü) versiyonu
- **gzip:** Bir arsilme programi

H

- **halt:** Sistemi durdur
- **head:** Bir dosyanin ilk satirlarini göster (standart 10 satir) (bknz. tail)
- **help:** Shell komutlarini göster
- **history:** Kullanicini o zamana kadar kullandigi komutlari göster
- **host:** Bir bilgisayarın adini sor
- **hostid:** sistemin host kimligini göster
- **hostname:** sistemin host adini göster
- **httpd:** Apache server'i baslat
- **httpd2:** Apache 2 server'i baslat

i

- **id:** Kullanicini kullanıcı kodunu bagli oldugu grupların kodunu göster
- **if:** *eger" kontrolu*
- **ifconfig:** Ağ kartını ayarla
- **init 0:** *Sistemi kapat (bknz. halt shutdown poweroff)*
- **init 1:** *Sistemi tek kullanicili modus'a gecir (bknz. init S init s)*
- **init 2:** *Sistemi lokal çok kullanicili modus'a gecir*

- **init 3:** Sistemi tam aga bagli sekilde ve cok kullanicili modus'a gecir
- **init 5:** Sistemi tam aga bagli sekilde cok kullancili ve GUI'li modus'a gecir
- **init 6:** Sistemi yeniden baslat
- **init S:**(bknz. init 1)
- **init s:**(bknz. init 1)

J

- **jar:** Java arşiv
- **java:** Java Virtual Machine (JVM)
- **javac:** Java Compiler
- **javadoc:** Java dokümanları oluştur
- **jdb:** Java Debugger
- **jikes:** IBM tarafından sunulan ve javac'tan daha hızlı olan bir Java Compiler
- **joe:** Bir editör programı

K

- **k3b:** KDE'de GUI'li bir CD kopyalama programı
- **kaffeine:** KDE CD VCD DVD vs. oynatma programı
- **kate:** Bir KDE editör programı
- **kbear:** Bir KDE FTP programı
- **kcalc:** Bir KDE hesap makinesi programı
- **KDE|kde:** KDE masaüstü
- **kernelversion:** Hangi kernel versiyonu kullanıldığını göster
- **kmail:** KDE Mail programı
- **konqueror:** KDE internet tarayıcı
- **konsole:** Yeni bir konsol aç
- **kopete:** Bir KDE multiple messenger programı
- **kill:** İşlemi bitir
- **killall:** Bütün işlemleri bitir
- **kwrite:** Bir KDE editörü

L

- **last:** Sisteme son kayıt olan kişileri göster
- **less:** Herhangi bir çıktıyı monitörde sayfa sayfa göster
- **lilo:** GRUB benzeri bir Linux açılış yükleyicisi
- **ln:** Dosyalar ya da dizinler arasında link oluştur
- **logname:** Oturum adını göster
- **logout:** Sistemden ayrıl (eger oturum kabuğuyla girildiyse)
- **lpr:** Dosyayı basılması için yazıcıya gönder
- **lprm:** Yazıcıya gönderilen dokümanları sil
- **ls:** Dizinde bulunan dosyaları listele
- **lsmod:** Yüklü modülleri listele
- **lsb_release [seçenekler]** Dağıtıma özgü bilgileri ekrana basar. Örnek kullanım:

```
lsb_release -a
Distributor ID: Ubuntu
Description:    Ubuntu 14.10
Release:       14.10
Codename:      utopic
```

M

- **mail:** Kullanıcılar arasında mail yazmayı mümkün kılan mail programı
- **make:** C programını belli bir kurala göre derleyen komut
- **man:** Manual sayfalar dokümanları
- **mcedit:** Bir editör programı
- **mkdir:** Yeni bir dizin oluştur
- **modprobe:** Kernel'a bir module eklemek ya da ondan silmek için
- **Mozilla Firefox|mozilla:** Bir internet tarayıcı
- **more:** (bkz. less)
- **mount:** Bir aleti bağla
- **mv:** Dosyayı kaydır ya da ismini değiştir
- **mysql:** MySQL veritabanı programı

N

- **nedit:** *Bir editör programı*
- **newgrp:** *Yeni bir gruba gir*
- **netstat:** *Ag bağlantılarını görüntüle*
- **netscape:** *Bir internet tarayıcı*
- **nl:** *Bir dosyayı satırları numaralandırarak göster*
- **nslookup:** *DNS (domain name system) sorgusu*

O

- **opera:** Hızlı bir internet tarayıcı

P

- **passwd:** Sifre değiştir
- **perl:** PERL interpreter
- **pgrep:** Çalışan bir sürecin kendine özel id numarasını bul
- **PHP|php:** PHP interpreter
- **pine:** Bir mail programı
- **ping:** Başka bir bilgisayara ulaşabilme sorgusu
- **poweroff:** Sistemi kapat (bkz. init 0)
- **ps:** **Çalışan işlemleri göster**
- **pwd:** İçinden bulunulan dizini göster

Q

- **quanta:** Güzel bir HTML editörü

R

- **read:** Shell'de monitörde girilen girdiyi oku
- **reboot:** Sistemi yeniden başlat (bkz. init 6)
- **reset:** Shell ayarlarını eski ayarlara getir
- **return:** Bir fonksiyonun hesapladığı değeri geri vermesi için gereken komut
- **rlogin:** Uzaktaki bir bilgisayara bağlan (bkz. Telnet)
- **rm Komutu Kullanımı|rm:** Dosyayı sil
- **rmdir:** Dizini sil (dizinin boş olması şartı ile)
- **rpm:** Redhat Packet Manager (ama genelde bütün Linux distroları tarafından desteklenir)

S

- **select:** Seçenek seçimi

- **set:** Deger ver
- **sh:** Bourne kabuğu
- **shift:** Kaydir
- **shutdown:** Sistemi kapat (bknz. init 0)
- **sleep:** Belli bir süre ara ver
- **sort:** Sıralayarak göster
- **split: Bir dosyayı parcalara ayir**
- **startx:** X-Server baslat
- **su:** Baska bir kullanıcı adıyla gir (option verilmezse root sifresi vermek gerekir)
- **sudo:** Bir komutu root (yetkili kullanıcı) gibi calistir (tabii "sudoers" dosyasi buna izin veriyorsa normal bir kullanıcının sudoers'i okumaya hakki yoktur).

T

- **tail:** Bir dosyanın son satirlarini göster (standart 10 satir).
- **talk:** Sisteme kayitli olan baska bir kullanıcı ile sohbet et
- **tar:** Arsiv programi
- **tcsh:** Ilerletilmis bir C-shell
- **telnet:** Uzak bir bilgisayara baglan
- **then:** if kosulu saglaniyorsa bundan sonraki komutlari calistir
- **time:** Bir komutun ne kadar süre harcadigini göster
- **test:** Bir kosulu test et
- **top:** İşlemleri görüntüle
- **touch:** Dosyanın degistirilme zamanini degistir
- **traceroute:** Router takibi
- **true:** Boolean tipindeki "doğru" degeri

U

- **umask:** Bir dosya için standart haklar belirle
- **uniq:** Sıralanmış bir dosya içinde birden fazla aynı satirlari ele
- **umount:** Baglanmış bir aleti sistemden geri çöz (komutun ismi "unmount" degil)
- **unalias:** alias'la degistirilmis komut aliaslarini geri ceviri
- **unrar:** Bir Arsivleme programi
- **until:** Bir komutlar blogunu belli bir kosula kadar uygula
- **unzip:** Arsiv programi
- **useradd:** Sisteme yeni bir kullanıcı ekle
- **userdel:** Sistemden bir kullanıcı sil
- **users:** Su anda sisteme kayitli olan kullanıcıları göster

V

- **Vi Editörü|vi:** Bir metin editörü
- **vim:** Bir editör programi
- **visudo:** sudoers dosyasi üzerinde calis

W

- **w:** Hangi kullanıcının o anda hangi komutu calistirdigini ya da hangi programi kullandigini göster
- **wait:** Belli bir işlemi bekle
- **wall:** Bütün kullanıcılara mesaj yolla
- **wc:** Harf kelime ve satir sayma komutu
- **wget:** Belli bir sayfa icerigini agdan yerel PC ye indir
- **whatis:** Bir komutun ne ise yaradigini göster
- **whereis:** Ara

- **which:** Ara
- **while:** Komutlari belli bir kosula kadar döngü halinde calistir
- **who:** Sisteme kayitli olan kullanicilari göster (bknz. finger w)
- **whoami:** Kullanicinin kendisi hakkında bilgi
- **windowmaker:** Bir destkop
- **wine:** Windows Emulator programi
- **wish:** Pencere kabuğu
- **write:** Bir kullaniciya mesaj gönder

X

- **xanim:** Bir media player
- **XMMS:** *** player
- **xterm:** X Terminal

Y

- **yast (sadece SuSE):** Sistem ayarlari yapmak icin GUI'siz bir tool (yet another setup tool)
- **yast2 (sadece SuSE):** Sistem ayarlari yapmak icin GUI'li bir tool
- **you (sadece SuSE):** YaST online update

Z

- **zip:** Arşivleme programi

İlgili maddeler

- Ubuntu'da paket yönetimine ilişkin komutlar (Yazılım ekleme, kaldırma, güncelleme, depo ekleme vb. konular)

Dış bağlantılar

- Vikikitap / Linux Komutları
(https://tr.wikibooks.org/wiki/Linux_%C4%B0%C5%9Fletim_Sistemi/Linux_Komutlar%C4%B1)

"http://wiki.ubuntu-tr.net/index.php?title=Temel_Linux_komutları&oldid=23678" adresinden alındı.

Kategori: Linux/Unix belgeleri